

ТОШКЕНТ

ИЖТИМОИИ-СИЁСII ШАХАР РЎЗНОМАСИ

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан шундан бошлаган
№ 81 (7.470) 1991 йил 26 апрель, жума

ТО Бугунги кун нафаси

ЖУМХУРИЯТИМИЗДА

● Тошкентда ичкиликбозлик ва багнликка қарши курашнинг долзарб муаммоларига бағишланган халқаро кенгаш бўлиб ўтди. Унда Совет Иттифоқи, Австралия, Венгрия, Бельгия ва Польша олимлари иштирок этдилар.

● Урта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний бошқармаларининг раҳбарити Совет Армиясига қақирлиқчилар ва ҳарбий хизматчиларга қарата мурожаат қабул қилди. Унда армия сафидаги йигирмага ўз бурчларини сикдикидан ўташ даъвати бор.

МАМЛАКАТИМИЗДА

● КПСС Марказий Комитети Сийсбй

Бюросининг 1991 йил 1 Май Чақирликлари эълон қилинди.

● Конфедерация асосида СССР журналистлари уюшмасини тузиш тўғрисидаги шартнома имзоланди.

ХОРИЖДА

● Фалстин озодлик ҳаракатининг раҳбари Ясир Арафат Францияда телевидение орқали Исроил билан тинчлик ўрнатиш тастақиди эълон қилди.

● ГФР Бундестаги Совет — Германия шартномасини ратификация қилди.

● Канада хоккейчиларини кенча 5:3 ҳисобида мағлубиятга учиратган Совет Иттифоқи терма командаси беш учрашувнинг ҳаммасида ғалаба қозонган ҳолда жаҳон биринчилигида акка пешқадам бўлиб олди.

Бугунги кун нафаси

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БИЛАН МАРКАЗИЙ НАЗОРАТ КОМИССИЯСИНИНГ ҚЎШМА ПЛЕНУМИДА 1991 ЙИЛ 24 АПРЕЛЬ КУНИ КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ БОШ КОТИБИ М. С. ГОРБАЧЕВНИНГ КИРИШ НУТҚИ

Мамлакатдаги ва партиядаги ҳозирги сиёсий вазиятга оид энг муҳим фикрларни Пленумга маълум қилиш зарур, деб ҳисоблайман. Биз бениҳоя мураккаб вазиятда йиғилдик. Жамиятдаги муҳит кескинлашиб бормоқда. Партияда ҳам муҳит кескинлашмоқда. Бу ўз-ўзидан рўй бераётган йўл. Ҳар бир бериладан қаттиқ баёнотлар берилмоқда, олинган қўловчи, ҳалқнинг ва давлатнинг таъдирига дахл қилувчи сиёсий талаблар ўртага қўйилмоқда.

Ҳозир ҳис-ҳаёжон билан қарорлар қабул этиш иштиёқига берилмаслик жуда муҳимдир. Ҳозир бамайлихотир қуруқ назарий фикр-мулоҳазалар юритилганда пайт эмас, албатта. Давлатимизни вайрон қилиш хавфини туғдирувчи яна бир ўта инқилобий шубҳали ишга мамлакатни дучор этиб ўтмишга, бироз бежалдан тоғалилар тузумга қайтариб, уни ислохотлар йўлидан тойдириб юборишга оғиздагина эмас, амалда ҳам уринишлар бўлмоқда. Сул ва ўнг радикалларнинг рекаларидан нима-нима кўзда тутилганнинг изоҳлашинг ҳоқати йўқ, деб ўйлайман. Бу йўналишларнинг инқилас ҳам ҳалокатлидир. Аммо улар ўзaro муроасис душман эканликларига қарамай, энди топшиқил олганликлари ҳозирги пайтдаги энг катта хавфдир.

Бир хил шорларнинг ўзи баб-баравар ўртага ташланаётганига бир қаранг! Бир

неча ойдириқ, «Демократик Россия» ҳаракатининг экстремистлик кайфиятидаги раҳнаомлари оғир иқтисодий аҳволдан меҳнатқашларнинг кўп жиҳатдан ҳаққоний но-розилигидан ўзларининг сиёсий мақсадлари йўлида фойдаланиб, меҳнат жамоаларини, халқ депутатлари съездини ва СССР Олий Кенгашини тарқатиб юбориш, Президентини ва Базирлар Маҳкамасини исетиёфига чиқариш талабларини қўйишга ундаб келмоқдалар. Энди РСФСРдаги, бошқа баъзи жумҳуриятлардаги айрим партия комитетлари, шунингдек «Союз» гуруҳидаги баъзи депутатлар ҳам уларнинг шорларини деярли сўзма-сўза тасқорлаб, ўша талаблар билан чиқмоқдалар.

Аммо, келинлар, башарти маъкур талаблар амалга охса, нима бўлишини саргалик билан тасаввур қилиб кўрайлик. Қонуний давлат тузималарининг вайрон қилиниши муқарраб равишда хатарли ҳокимиятсизликка олиб борган бўлар эди. Ҳозир экстремистлик даъволари билан бир-бирига яқинлашиб бораётган хилма-хил сиёсий қучлар бир-бирлари билан юзма-юз тунашиб қоладилар. Конституциявий тартиб, қонуний сайланган ҳокимият органларининг фаолияти ҳозир жамиятда курашаётган иктомий қучлар, партиялар ва ҳаракатлар ўртасига тўсиқ қўймас, охири-охири шундай бўлиб чиқди. Уларнинг ҳаёлий уюшмаси ҳар бир томоннинг

давлат ва жамият устидан танҳо ҳукмронлик қилиш мудоасини узоқ вақт яшира олмайди. Муқарраб равишда шафқатсиз, эҳтиомли оммавий олишув содир бўлади. Бу олишувда ким устун келмасин, демократик тартиб-қондалар ўрнини навбатдаги беодилик олади. Соддароқ қилиб айтсак, баъзи иншлар ҳозирги конституциявий режими талқин этаётганидек, уйдирма диктатура эмас, балки жуда ўтараган диктатура бўлади. Мамлакатни ислохотлар йўли билан, яъни тинч восита билан янгилашдек тарихий инмоният бой берилди. Бутун мамлакат, халқ миллион-миллион фуқаролар доғда қоладилар.

Мен буларнинг ҳаммасини жуда рўй-рост айтман. Ҳозир, айниқса бу ерда партия анжуманимизда бундан бошқача гапириб бўлмайди. Вазиятнинг таҳлилдан ҳар бир соғлом фикрли киши учун чиқадиган хулоса шу: маъжуд конституциявий тартибни бузишга асло йўл қўйиб бўлмайди. Ҳозир иқтисодиётда ва сиебатда ҳақиқатан ҳам ўзгаришларга эҳтиёж катта. Ҳар қандай, шу жумладан энг қатъий ўзгаришларга ҳам фақат конституциявий қонунийлик доирасида эришиш мумкин. Бизда биринчи бор эркин сайланган халқ депутатлари съезди ва СССР Олий Кенгаши бор, жумҳуриятларнинг ваколатли олий ҳокимият органлари бор, ошқоралик бор. Мана шулар доирасида ҳар

бир партия ва ҳаракат маъкур демократик муассасалардан ва совет қонуналардан фойдаланиб, ўз мақсадларига эришишга ҳақлидир. Шу жумладан, табиқий, сиёсий раҳбарлик ва ҳокимият учун курашишга ҳақлидир. Пугачевичлик усуллари билан, парламентдан ташқирдаги дў-пўлиса йўли билан, ҳатто мамлакат иқтисодийнинг қулчи кўча соғуриш билан дў-пўлиса қилиш йўлидаги ҳар қандай уринишлар кескин рад этилиши керак.

Мамлакатдаги демократик жараёни бузишга йўл қўймаслиқни ва конституциявий тартибни барча қонуний чоралар билан қатъий мустаҳкамлашни биринчи даражали бурч деб биламан. Шундай қилинмаса, иқтисодий тангликни бартараф эттишни ҳатто энг яхши дастурлари ҳам яхши ниятчи қолаверини мутлақо равшан. Конституциявий тартибни тиклаш ва мустаҳкамлаш — аввало давлат ҳокимияти барча идораларнинг, ҳар бир мансабдор шахсининг бевосита вазифаси, албатта. Аммо бу умуман бутун жамиятнинг, барча чин демократик қучлар, гуруҳлар ва ташкилотларнинг ҳам вазифасидир.

Оғизда эмас, балки амалда ватанпарварлик мавқеида турган барча сиёсий қучлар ва ҳаракатлардан манфаатпарастлиқни йиғиштириб, ўзаро даъволарни лоқал вақтинча бўлса-да, кечки-тиришини, мамлакат қийин

пайтн бошдан кечираётган даврда унга қаддини ростлаб олишда ердан беришини вазиет талаб қилмоқда. Шу ўринда айтишим кераки, кеча менинг 9 Иттифокдош жумҳурият Президентлари, Олий Кенгашларининг Раислари, ҳукумат раҳбарлари билан учрашувимда шу фикр тушуниб олинганлиги намоён бўлди. Учрашувда қабул этилган баёнот — матбуотда эълон қилинди. Агар унда кўзда тутилган чора-тадбирлар ижро этилган билан бажарилиши учун биз ҳамма ишни қилишимиз керак, бу нарса вазиетнинг ривожига бурилишининг бошланғич бўлиб қолиши мумкин.

Мунозара ўткир бўлди, бир неча соат давом этди, бироқ вазиет умумий манфаатларни қўзлаб, халқ манфаатларини қўзлаб иш тутиш имкониятини беришини келишиб олинган чора-тадбирлар кўрсатиб турди. Учрашув қатнашчилари мамлакатдаги вазиятнинг нақадар қаттиқлигини англаб, қўшма баёнотда ҳамма жойда конституциявий тартибни тиклаш, яъни Иттифок шартномаси ва СССРнинг янги Конституцияси қабул этилганча амалдаги қонуналарга оғишмай риол этиш жамиятдаги вазиетни барқарорлаштиришнинг зарур шартн эканлини таъкидладилар.

Ҳар бир фикр жиддий мунозара натижасида қабул қилинган илтийб ўтмоқчиман. Шу билан бирга ўтказилган Умумиттифок ре-

ферендумининг якунларини эътиборга олиб янги Иттифок шартномасини тузиш тангликни бартараф этиш учун биринчи гадаги вазиетга аналитик лқдиклик билан таъкидланди.

Қўшма баёнотда Иттифок идоралари билан жумҳуриятларнинг 1991 йилги иқтисодий битимда мустаҳкамлаб қўйилган мажбуриятлари ва аввало бюджетдаги ҳамда бюджетдан ташқир жамғармаларини шакллантириш соҳасида бу мажбуриятларни бажариш зарурлиги таъкидланди. Мамлакат халқ ҳўжалигини вазиетни барқарорлаштириш мақсадида учрашув қатнашчилари саноятнинг базавий тармоқларида, халқ истеъмол моллари ишлаб чиқарувчи корхоналарда, темир йўл транспортда алоҳида иш тартибин жорий қилиш зарурлигини айтдилар.

Меҳнат жамоаларида, жамоатчилик орасида тез-тез ўртага қўйилаётган — мамлакатда фақулудда ҳолат жорий этиш тўғрисидаги маъсала ҳам муҳокима қилинди. Узоқ давом этган мунозара натижасида конституциявий тартибни мустаҳкамлашни ва бунинг учун зарур чора-тадбирларни амалга оширишнинг назарида тутиб, қўшма баёнотда эътибор қилинган тарзда иш тутиш мақсадаги мувофиқ, деған хулосага келдик.

Озиқ-овқат маҳсулотларини кўпроқ етиштириш ва ишлаб чиқариш учун қишлоқ хўжалиги ва умуман деҳқончилик-саноат комплекс корхоналарида ҳар томон

лама мадад бериш устивор вазиетлар сифатида илгари сурилди.

Бунда бозор муносабатларига ва янги улгурчи нархларни жорий этишга ўтиш шартнодаги қишлоқ билан шаҳар ўртасидаги мутаносиб айирбошларни таъминлайдиган воситани тайёрлаш юзасидан олиб борилаётган ишнинг Иттифок ва жумҳуриятларнинг ҳукуматлари йилинги шу чорагаддек тугаллашлари лозимлиги назарда тутилди.

Жумҳуриятларнинг раҳбарлари халқ истеъмол молларининг чакана нархларни ўзгаририлганда кейинги вазиетни таҳлил этиш асосида нарх-нон сиесатига муайян тузатишлар киритишга оид бир қанча чора-тадбирларни амалга оширишни зарур деб ҳисобладилар.

Ҳозирги масъулиятли даврда халқ манфаатлари, мамлакатни тангликдан чиқариб олиш, жамиятдаги демократик ўзгаришларни давом эттириш соҳасидаги амалий иш ҳамма вазиетлардан устун қилиб қўйилиши лозимлиги қўшма баёнотда таъкидлаб ўтилган. Учрашув қатнашчилари сиёсий мақсадларга фуқароларнинг итотсизлигига, иш ташлашларига гиж-гижлаш, давлат ҳокимиятининг қонуний сайланган маъжуд органларини алдариб ташлашга даъватлар қилиш йўли билан эришиш соҳасидаги уринишлар мақбул эмаслигини айтдилар.

Назаримда бу — ҳозирги вазиет таъқососи билан ва

ҳаммамизнинг зиммамиздаги масъулиятни англаш тўғриси билан қабул этилган миана шу принципал амалий ва иктомий баёнотдир. Бу баёнот мамлакатдаги сиёсий ва иқтисодий вазиетни барқарорлаштиришда, жамият ривожидан қийинчилиқларни бартараф этиш соҳасида куч-гайратларни бirlaштиришда, танглик ҳолатидан тасқор қилиб олиш чора-тадбирларини амалга оширишда ўз ролни ўйнайди.

Кучли иктомий ҳимояларнинг шартнода бозорга ўтишга, ҳуқуқий давлатни шакллантиришга, Иттифокимизни умумхалқ хоҳиш-иродаси изҳори якунларига мувофиқ ўзгаришларга қаратилган ислохотларни бундан буён давом эттириш учун зарур сиёсий муҳит вужудга келтирилмоқда. Буни «Қонуналар уруши»дан қарчаган, узлуксиз қарама-қарши туришдан асабийлашган ва мамлакатнинг кундалиқ турмушини нормал вага солишдан бошқа нарсани истамаётган жамиятнингизни жуда кўпчилиги мамнуят билан кутиб олади, деб умид қилиш учун асос бор.

Хукуматнинг тангликка қарши сарфлаётган куч-гайратларини Марказий Комитет Пленуми, бутун партия ҳам қўллаб-қувватлайди, деб умид қилмоқчиман. Бу — тангликдан қутулиш учун ҳам ва айниқса — партия ҳам жуда катта аҳамиятга эга бўлган принципал масалалар.

(Давоми иккинчи бетда.)

ДЎСТЛИГИМИЗ АБАДИЙ



«Тошкент оқшони» ва «Вечерний Тошкент» рўзномалари Тошкент зилзиласининг 25 йиллигига бағишланган тадбирларда қатнашиб учун тақлиф этилган меҳмонлар билан давра суҳбати ўтказди.

Ўзбекистон Компартияси вилоят комитетининг мажлислар залида бўлиб ўтган бу суҳбатни Тошкент шаҳар Кенгаши яқрион комитетининг раиси О. Х. Асқаров очиб, шундай деди:

— 1966 йил 26 апрель зилзиласи ҳамон ёдимизда. Табиқ офатдан сўнг бир неча соат ўтиб эзилмайдая қаттиқ зарарланган шаҳарга ердан қўратиб юзасидан биринчи навбатдаги тадбирлар ишлаб чиқишга киришилди. Партия, совет ва хўжалик органлари олдига эзилма оқибатларини тугатиш ва янги Тошкентни барпо этиш вазиетни қўйилди.

Давлатимиз тарихида мисли қўрилмаган сафарбарлик бошланди. Барча совет халқлари Ўзбекистон пойтахтига ерданга олдилар. Дўстлик, биродарлик ва ўзаро ҳамкорлик туфайли вайронга ўришда янги шаҳар қайта қурилади. Эндилкидаги равишда тинчлик, мардлик ва халқлар биродарлиги шаҳри деб атайини. Бугун биз шаҳарнинг ўзини фахрланамиз. Бугун ўша оғир дамларни биз билан боғлаб қўрган дўстларимиз номини хуррам билан тилга оламиз. Уларнинг бир тўғриқил зилзиладан қатнашиб учун Тошкентга келишган. Улар бизнинг давримида ўтиришди. Иккунининг

меҳмонларини таништирсам. Шундан сўнг давра қатнашчилари ўша оғир йиллар хотираларини бирма-бир ўртоқлашдилар.

Х. А. АСОМОВ — 1963-1972 йилларда Тошкент шаҳар яқрион комитети раиси бўлиб ишлаган. Ҳозирда ТамбЗНИИЭП институтининг директори, Тошкент шаҳар Кенгаши қўрилди ва меъморчилик доимий комиссияси раиси: — Мен учун қардон бўлиб қолган дўстларни Ўзбекистон тўғрисида қайта қўриб турганимдан хурсандман. Бу ерда ўтирганлар ўша сиёсий йилларнинг жонли гувоҳликдир. Шундай экан, Тошкентни тиклаш ва уни оёққа турғазини учун чекилган захмларини улар яхши билдилар.

Зилзила келтирган зарар ҳақилдақ эмасди. Биринчи навбатда болалар учун рахбарлик қилишимиз ва улар ҳақилсизлигини таъминлаш лозим эди. Шу мақсадда болаларимизни қулай жойларга ва қардон республикаларининг пионер лагерларига жойлаштирдик. Яна бир муҳим муаммо биринчи сентябргача мактабларни ишта тушириш вазиетини олдимизда қўндалган турарди. Барча имкониятларини ишта солиб бу масалани яхши иктомий ҳал этишга эришдик.

К. П. ДУДИН — «Оргтехстрой» институтини мута-

М. П. КОХАНЕНКО — Тошкентни тиклаш даврида «Ташхосстрой» трести бошқарувчиси бўлиб ишлаган. — Халқларимизнинг бузилмас дўстлигини ўшада қўриб қолганам. Ушунда қўриб қолганам. Тошкентда ҳаммаси бўлиб уч йил бўлди. Шу даврда табиқий офатдан зарар қўрган шаҳарни тиклаш учун келган қўрқунувчилар билан суҳбатладим, дўстлашдим. Биз — баҳамқиҳатлик билан бир ёндан бош чиқариб ишладик. Мана шу ҳамқиҳатлик ўз самарасини берди. Вайронлар ўрнида кўп қаватли замонавий бинолар қад кўтара бошладик. Уларга қўриб киратиётган оилаларни қўриганимизда бу ишда биз қўрувчиларнинг меҳнатини борлигини давомида кўриб қолганимиз. Ҳамма замоналарда қўрувчилар учун бошпанача муҳтож одамлар қўнучини қўриш барча нарсадан афвал бўлиб келган ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолишига аминман.

Кеча Тошкентга келишим биланқо шаҳар қўчаларини айландим. Улар жуда ўзгаришга ўзгал қиёфа насо бўлди. Тошкентлик қўрувчилар меҳнатига тасаннолар айтким келди.

Ю. В. СЛАВН — «Главленинградстрой» бошлиғи: — Биз Тошкент эзилмасини бартараф этишда қатнашган қўрувчиларни зилзиланинг 25 йиллиги муносабати билан Тошкентга тақлиф этган тақриблик комитетга кин дилдан раҳмат айтман. Мен шу ерда ўтирган дўстлар билан суҳбат қилдим. Улар ўзбекистон халқига ленинградликларнинг алағали сало-

мани етказибганимдан бахтиёрман. Ҳақиринг дўстлик дўст бошига ташини тушганда билинади. Бугун мен Тошкентни тиклашда қатнашганим ва бажарган ишларим билан мағдурланмоқчи эмасман. Очганин айтсам ушунда биз қалб амир билан бу ерга келганим.

В. И. МАРКИН — Социалистик Меҳнат Қўрғоми, Тошкентни тиклаш даврида «Ташхосстрой» трести бошқарувчиси бўлиб ишлаган, ҳозирда Владимир шаҳар хўлуудий қўрилди бошқармаси бошлиғи: — Тошкентни дўстлик, қардошлик ва биродарлик шаҳри дейилиши ҳам беиз эмас. Бу шаҳар бошига тушган табиқ офат бутун мамлакат халқларининг фожиясига айланди. Улар бир жон бир тан бўлиб, шаҳарни тиклаш ишда қатнашганига аҳд қилдилар. Мана шу ҳамқиҳатлик туфайли, эзилма жароҳатлари тейда орқага чекинди.

С. С. ШАФИҚОВ — Вешенг уюлсалик комбинация боп қўрувчиси бошлиғи: — Биз қўшунимиз — Биз қўшунимиз — Биз қўшунимиз. Биз ўзбекистон билан қардошлигимиз. Заманимиз сувишимиз бир. Шундай экан, ўша Тошкент талафотидан биз ҳам қўриб қолдик. Биринчилар қатори дўстларимиз хўзурига шонлидик.

Бугунги Тошкентни ўтишим билан сира таъқослаб бўлмайди. Бир-бириндан ёруқ қучалар, нурафшон сийболар, фойали даҳалар шаҳар ҳуснига ҳус қўриб турди. Албатта бу яратувчиланг дўстлар қудратидан

вужудга келган.

Ушбу учрашувда қатнашганларимдан бахтиёрман. Чунки биз кўп йиллик дўстлар қайта дийдор қўришдик.

А. Г. СУБИНОВ — Тошкент Компартияси Октябрь район комитетининг биринчи секретари: — Тикланги даврида Тошкентнинг ўзбек халқига қўратган ҳиммати 8 минг квадрат метр уй-жой, 280 ўринли болалар боғчаси билан ўзгаланди. Гап фақат, бу қўрилишлар ҳамқиҳат эмас албатта. Барча халқлар қатори биз ҳам Тошкент бошига тушган мусибатда ҳамдард бўлдик. Дўстларимизни мушқул ҳолатда қутқариш учун улар хўзурига шонлидик. Беғара ёрдан ҳеч қачон унутулик эмас экан. Ўзбекистонликлар ҳам бизнинг бошимизга тушган бир қатор мусибатларни барҳам этишда чин дилдан қўриланганлар. Ҳозирги йилларимизнинг қўриб қолганимиз, қўриб қолганимиз, қўриб қолганимиз. Қани энди улар ҳам бизнинг дўстларимиздан айрилган айрилганларимиз давом эттиришга, ота-оналар ишончлини оқлашга, дўстларини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўришлар деган илтийб фикрларнинг тарқ отмайдди. Албатта бу ўринда биз кескарларнинг ҳам дово масалаларини уларга асқотадим. Бугунги йиллар Тошкент эзилмасини кескарлар ҳўюяларидан олишди. Дўстлик туфайли қайта туғилган шаҳарни турли миллат вақилларини оёққа турғазини учун астойдил бел боғлаганликларини уларга қайта-қайта хўю қилмоқчи фойдалан ҳоли бўлмайди.

В. Ф. ХАЛИЛОВ — «Совпластга» корхонасининг бош директори ўрибосари: — «Мосстрой»нинг 25 йиллик танталарида қатнашдим. Йилгишда нутқ сузлаб Тошкентга ердан берганлар учун мосқилларга раҳмат айтганимда залда қарсақлар янграб кетди. Қўриб турдик, мосқиллик бунёдкорлар Тошкент бошига тушган ўша қора кунларни унутушмабди. Чундан ҳам инсон ҳаётида рўй берган оғир дамларнинг хабарини қўришдан қийин. Шунингдек яна бир нарса — яхшилик ҳам ҳеч қачон унутушмайди. Бугун биз ишга шундай қувонч билан дамларда бизга самийий ердан берган дўстларга чин дилдан раҳмат айтман.

Т. С. СОДИҚОВ — Шаҳар партия комитети қўридаги ветеранлар Совети раисининг ўрибосари: — Халқлар бирлашса ҳар қандай офатни енгиши, бало-қазони даф этиши мумкин. Бунга мисол сифатида Тошкент эзилмасини айтиб ўтишим мумкин. Ушунда биз қўриб қўриб бериб ишладик. Барча миллат вақиллари дўстлашиб, бир ёндан бош чиқардик. Ўша оғир дамларда олтирган дўстларимизнинг баъзилари билан бугун қўчоқ оғиб қўришиб турибми. Ораддан ўтган 25 йиллик мудоат оғина эмас. Шунинг учун ҳам бир-биримизга айтганидан сўзларимиз, ҳасратларимиз кўп. Шу баҳона қардошлар дийдорига тўғишиб, ирришиб суҳбатлашиб оладиган бўлдик. Қани энди, шунча учрашувлар тез-тез бўлиб турса...

А. Э. СЕНОВ — Ашқобод шаҳар боп меъморлари: — Ушунда биз меъморларни Москвага тўплашдик. Зиммамизга Тошкентни қайта тиклаш боп планини ишлаб чиқишдек шарофли вазиетга топширилди. Биз уни қанчалар удадалаганимиз ўзгалар ҳўқимига ҳавола айтмоқчиманки, ўша вақтда бу иш учун ҳаммамиз юракдан жон қўйдирганимиз.

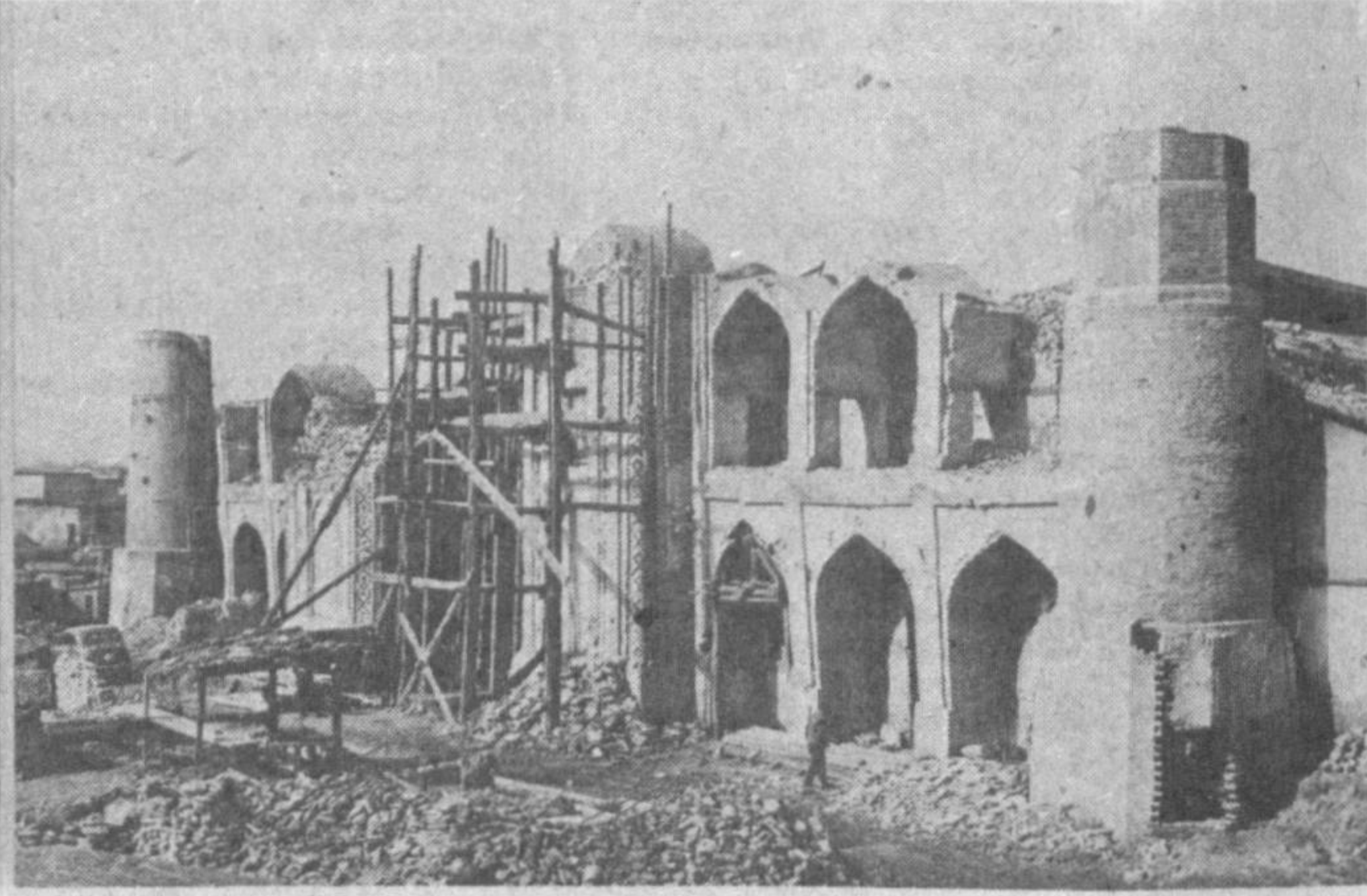
Туркменистон билан Ўзбекистон дўстлиги ва ҳамкорлиги йиллар оша тараққий этиб келмоқда. Яқинда иккинчи

республиканинг Президентлари учрашуви ҳам фикримизнинг далилидир. Дўстона вазиетда ўтган бу йилларда ҳалқ иктомий халқнинг келажак тараққийи билан боғлиқ қарорлар қабул қилинди. Дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлаш ҳақида аҳд-паймон қилинди.

М. В. РУДОВ — «Главкнегострой»нинг бошлиғи ўрибосари: — Зилзиланинг 25 йиллиги тадбирларида қатнашаётганимдан бахтиёрман. Тошкентда бу билан учинчи марта бўлишим. Дастлаб уруш йиллари Тошкентга келиб шу ерда уч йил ишлаган эдим. Ушунда мен ўзбек халқининг нақадар бағри кенглигининг гувоҳи бўлганман.

Тошкент эзилмаси ҳақиринг хабарини эшитганимдан кейин ўзимни қўйрга жой топмоладим. Оғир йилларда мента нон, туз берган ўзбек халқи бошига тушган мусибатни ўзимникидек ҳис этдим. Қалб амир билан яна Тошкентга келдим. Биз ултраиналик қўрувчилар қўлимиздан келганча баҳоли қудрат шаҳарни тиклашда ердан бердик. Виноқорларимиз тошкентликлар учун 163,7 минг квадрат метр уй-жой, 2600 ўринли мактаб, 560 ўринли болалар боғчасини қўриб беришди. Бугунги тантангага тақлиф этилишимиз ўша камтарона меҳнатимиз ва оғир дамларда ирлаган дўстларимиз туфайли деб ўйлайман. Меҳмондўст, бағри менг ўзбек халқига ҳамича раванк, омад ва бахт-саодат тилайман.

Тошкент шаҳар Кенгаши яқрион комитетининг раиси О. Х. Асқаров давра суҳбатини якунлар экан, гўзал пойтахтимизга келган меҳмонларга чин дилдан раҳматлар айтди. Ўша оғир дамларда улар қўратган беғара ерданларни учун самийий миннатдорчилик билдирди. Дўстлик, байналмилаллик ўзбек халқининг ҳамича байроғи бўлиб қолиши учун қўриб қолганимиз, қўриб қолганимиз, қўриб қолганимиз.



XIV—XV асрларда ҳукмронлик қилган буюқ саркарда Темура ва темурийлар даврида қайтадан тикланган Тошкентнинг шаҳарсозлик кўйбаси тубдан ўзгара бориб, қадимий карвон йўлидаги йирик шаҳарга айланди, кўлаб ҳашаматли, бири-биридан гузал меъморий обидалар бунёд қилинди. Кўҳна «Чорсу» тепалиги устига XV асрнинг ўрталарида нақбандийлар жамоасининг билимдон ва бадавлат вақили бўлган Хўжа Аҳрор томонидан унинг маблагга мадраса, масжид, карвонсарой, ҳаммом ва бошқа кўлаб бинолар қурилди. XVI асрнинг бошларида келиб эса бу тепаликда Кўкалдош мадрасаси қад кўтарди.

Мадрасанинг қарама-қарши томонига — қосаллиқларни даволаш хусусиятига эга бўлган шифобахш бўлоқли суя устига ҳаммом (тахминан 1485 йилларда) қурилади. Бу «Пушти ҳаммомида» кўп асрлар давомида Тошкент аҳли «чўмил» бод, яра-чақа ва бошқа касалликларни даволашда халқ табobati асосида фойдаланиб келишди. 1970 йилнинг ўрталарида «Чорсу» меъморий ҳайкатини қуриш ишлари бошланган бир вақтда ҳаммомни бузиш масаласи кўйилди.

Таъмиркор-меъмор Холид Маминшев бу ҳаммомни буздирмасдан олиб қолиш учун ўша йиллари кўп ҳаракат қилди. Лекин бунинг илоҳи бўлмади. Меъмороҳона қурилишига ҳалакат бермасда турли-туман баҳоналар билан XV асрнинг ноиб меъморий ёдгорлиги бўлиши ҳаммом биноси бузиб ташланди. Ҳозирги кунда «Пушти ҳаммоми» остидан қайнаб чиқувчи шифобахш бўлоқ суви «Чорсу» меъмороҳонасининг қарши томониданги ташландиқ ҳолатда ётган зовур кувур орқали оқибат кўйилган.

Кўкалдош мадрасасининг шимоли-шарқий томонига жойлашган Хўжа Аҳрор мадрасасининг ташқи меъморий кўриниши беэҳсон шикланган бўлиб, умумий ҳажми ҳам унчалик катта бўлмаган. Тарих асосан турли «тўртбурчакли» ҳовли, мулавиҷчалар учун қурилган тир айлана ҳужралар ҳамда иккинчи дарсондан иборат бўлган мадрасага жамуабий томонига пештоқли қилиб ишланган гумбазлик дарвоза орқали кирилган. Мадраса 1954 йили бузиб ташланган.

Хўжа Аҳрор мадрасасининг шарқий томонига Жоме масжиди жойлашган. Бу масжиднинг қарши томониданги ташқи меъморий кўриниши беэҳсон шикланган бўлиб, умумий ҳажми ҳам унчалик катта бўлмаган. Тарих асосан турли «тўртбурчакли» ҳовли, мулавиҷчалар учун қурилган тир айлана ҳужралар ҳамда иккинчи дарсондан иборат бўлган мадрасага жамуабий томонига пештоқли қилиб ишланган гумбазлик дарвоза орқали кирилган. Мадраса 1954 йили бузиб ташланган.

1950 йилларда Кўкалдош мадрасасининг бош фасадиди бунча таъмир-лояҳа ишларини амалга оширган меъморчилик ноҳодиси К. Крюков «Кўкалдош мадрасаси» номи билан «Самарқанд расадхонасини ташкил этган буюқ олим ва давлат арбоби Улуғбекка суяқсиз уюштирилганлардан бири ҳам шу Хўжа Аҳрор бўлган» деб Хўжа Аҳрор шахсига бир томонлама андошиб маълумот беради.

Тарихий ҳақиқат эва тамоман бошқачадир. Уз даврининг билимдон кишии бўлган Хўжа Аҳрор шиклидан (1424—1427 йилларда), Самарқанд, (1427—1432 йиллари) Хирот шаҳарларида дурустгина билим олган 1433 йили Тошкентга келиб, маълум вақт турган эва Самарқандга қайтиб кели-

тади. Кейинчалик эва чет мамлакатларда турли юмушлар билан савфарида юради. Қадимий ва кўҳна «Чорсу» тепалиги устида қад кўтарган мадраса биноси 1523 йилда Наврўз Аҳмадхон Баракхоннинг ўртанча ўғли Дарвешхоннинг забардаст вазири Кўкалдош томонидан бунёд этилган. Уша вақтларда Кўкалдош мадраси, Жоме (Хўжа Аҳрор) масжиди, Хўжа Аҳрор мадрасаси ва шу каби биноларнинг қадимий Шаҳрстон тепалигига қурилиши шаҳар кўркига кўрк қўшиб, улугвор меъморий кошонани ташкил қилган.

Маданий меросимиздан ЭГАСИГА ҚАЙТАРИЛГАН ОБИДА

Кўкалдош мадрасасининг меъморий геометрик аҳими, томонларининг кўрки, ранг-баранг турли кошчилик парчирилган билан беватилиши, салобат билан қўқорига буй қўлган, нафис ташқи ва ички пештоқлари ҳамда гумбазларининг чиройли нақшлари билан уша даврда Самарқанд, Бухоро, Хива ва бошқа йирик шаҳарлардаги муҳташам ёдгорликлардан асло қолишмаган.

Тархи тўри тўрт бурчак шиклида қурилган мадрасанинг томонлари 45х65 метр бўлиб, қирқақ яқин ҳужрадан иборат. У икки қаватли. Бош фасадига жанубга қаратиб, сирок парчи ва геометрик нақшлар билан беватилган бинонинг тақдорламас меъморий гузаллиги, қаноли, зеби-зийнати бўлиши буюқ пештоқ, унинг ички ёнига икки қаватли равоқли қилиб ишланган ошқили хоналар тартиб билан жойлаштирилган. Қўқмак фасад бурҷаларида ишланган гулдасталар гўёки мадрасани сочилиб кетишдан сақлаётгандай кўриниб, унга салобат бағишлаб туради. Пештоқ орқали кирверишидаги дарвозахонанинг чет томонига дарсонча; ўнг томонига эва масжиди деб аталмиш катта хоналар тартиб билан жойлашган. Бу хоналарнинг тархи хоч шиклида бўлиб, юқори қисмлари ўзаро кескичан равоқлар устига ўрнатилган гумбазлардан иборат. Улар устида барабан, яъни гардишсимон асосга ўрнатилган фируза рангли парчирилган билан беватилган чиройли кўш гумбазлар бўлган. Бош фасад томониданги равоқлар ичига ўрнатилган дарҷалар сирли кошчилик қадалиб ишланган. Панжаралар ўрнатилиши бинонинг чиройига чирой қўшган.

Вақт ўтиши билан бўлиб ўтган феодад урушлар, кучли эзилмалар, турли даврларда ҳар хил мақсадларда фойдаланишлар ва бир бор таъмир қилиниши қайта-қайта тиклиниши натижасида мадрасанинг ўтмишидаги дастлабки ҳақиқий гузаллиги ва ташқи муҳташамлиги селик-воста

йўқолиб борган. Уз тарихи давомида неча бор вайронга айланган бинонинг илк кўркинишдан бизнинг давримизда гир айлана равоқли, «чўмил» базил ҳужралари, устуни ёғи ҳужра айвоқлари ва кўркиниш ҳовлиси ва ички ҳовли пештоқлари сақланиб қолган. Шу пештоқлардаги базил, беэак нақшлари бино ичи юксак дид билан ишланганлигидан далолат беради.

XVIII асрнинг бошларида келиб мадраса биноси турли сабабларга кўра ташландиқ ҳолатга келтирилиб, ундан бир неча вақтлар мобайнида карвонсарой ва бошқа мақсадларда фойдаланиб келинган.

Бош пештоқнинг қарши томонига жойлашган масжид ва дарсонларининг ташқи гумбазлари ҳам худди шу даврда бузиб олинган деб таҳмин қилинади. Лекин мадраса 1868 йилги эзилмаларда ярим вайронга айланди. Бу вайронгарчилик оқибатларини тугатиш мақсадида 1902—1903 йилларга келиб шаҳар аҳлидан йиғилган маблаг ҳисобига таъмирлаш ишлари амалга оширилди. Бу ишларга қобилияти халқ усталари жалб этилмаганлиги сабабли бўлса керак, ёдгорлик ўзининг аввалги ҳолатига қайтмади. Фақат унинг бош пештоқи, ёнларидаги қўлаб тушган гулдасталари ва иккинчи қаватининг айрим қисмларини тугатилиши билан қи-волянди. Бош пештоқнинг юқори қисми эва тикланмай қоливерган. Мадрасани таъмирлашда қатнашган усталар дарвоза устидаги деворга сирли парчирилган билан форс тилида «Ушбу ақоиб бинони 1246 хижрий (1830—1831 қиладий) йилда Азим Вали ўғли уста Аваз Мухаммад тузатди». «Бу бино сарой бош кўмондони Маҳмон-ғирбек ўғли Шодмонбек раҳбарлигида бежирим қилиб қайта ишланди...» Инсон ўлими ҳақ, бироқ унинг қилган ишлари абадий қолади. «Қоши ишларини уста Салимхон ўғли уста Олимхон баҳарди», деган сўзларни қолдирганлар.

Бизнинг асримизга келиб, бўлиб ўтган кучли эзилмалар натижасида ёдгорлик ая зарарланди. Айниқса 1946 йилги эзилма натижасида қаттиқ шикланган кўп қисми қўлаб тушди.

1950 йиллардан бошлаб, ўрта асрнинг ноиб меъморилик ёдгорлигини кенг кўламда ўрганиш, саклаш ва таъмирлаб, қайта тиклаш ишлари ма-леквали меъморлар ҳамда қобилияти халқ усталари томонидан муваффақиятли амалга оширилди. Мадраса атрофи тозаланиб, дараклар ўтказилди, кўклар қилинди. Қадимий Шаҳрстон тепалигига жойлашган бино томон аста-секин кўтарилиши айнаванги услубда янаполлар ишланди. Бу эва мадраса қоматини эилад улугланди. Кўли тул, ҳажматига ота-боболаримиз томонидан бунёд этилган XVI асрнинг ноиб ва ақоиб меъморий ёдгорлиги бўлиши Кўкалдош мадрасасини ҳар томонлама чуқур ўрганиш, археологик қазини ва наварий — тадиқотлар олиб борилиши (жаъубий қисим бўйича) ҳамда таъмир ишлари туфайли қисман бўлса-да унинг қадимий шухрати қайтарилди.

Ҳисман бу ёдгорлик Урта Осиё ва Қозғистон муқомлари Диний бошқармаси илтимосига бинон унинг илтиҳига қайтариб берилади. Таъмир ишлари илтиҳига етган бу ерда мадраса очиб, аш авлодга диний ва дунёвий билим бериш мўжжалланмоқда.

Абдуҷаббор ЯҲЕЕВ, Узбекистон маданий ёдгорликларни таъмирлаш илмий-тадиқот ва лоийҳалаш олийғоҳининг лоийҳа бош меъмори.
СУРАТЛАРДА: Кўкалдош мадрасасининг ҳозирги кўриниши; обида таъмирланганидан олдин шундай бўлган.

Узбекистон ССР халқ артисти, миллий эстрада санъати асосчиси Ботир Зокиров ҳаёт бўлганда эртага, 26 апрелда 54 ёшга тўларди.

О Санъатимизда ёрқин нияни қолдирган бу истеъдодли хонанда ҳаёти ва ижоди Узбекистон Лекин юксомоти мукофоти совирилди. Амуралли Жураевнинг «Юрак буролари» қиссасида ўзининг ақсини топган. Ёзувчи билан суҳбатимиз мавзуси ҳам Ботир Зокиров ҳақида бўлди.

— У билан ҳаётингизда учрашганимиз?
— Бир марта учрашганман. Бу 1983 йилнинг 12 сентябрь кунини эди. Уша кундан жуда-жуда миннатдорман.

Суҳбатимиз «Узбекистон адабиети ва санъати» ҳафталигининг 26 сентябрь сонида «Юрак буролари» номи билан эълон қилинди. Унга Ботир ақанинг ўзлари шарҳ чиқиб бердилар. Суҳбат эълон қилиниши арафасида «Ялла» ақамли билан Нукусга сафарга кетдилар. Афсуски, қайтиб учрашолмадик. У кишининг бироз муғли, нурилу юзларини, самимийлик барқ уриб турган те-ран кўзларини қайта кўриш на-сиб этмади. Ботир ақа узоқ давом этган оғир касаллиқдан сўнг 49 ёшида оламдан ўтди. Аммо унинг 50 йиллик тўйи жумҳуриятимизда, яъни тугилган тугроғида нишонланмади. Андрей Тарковский,

У ҳавас қилиш мумкин бўлган муҳташам прода эгаси бўлган. Энг оғир операцияларидан бири 1970 йилда Москвада қилинган. Уни машҳур профессор Лев Богущ операция қилган. Бу операция кейинчалик Катта тибобет қому-сига киритилган. Ҳозир бу му-раккаб операция тарихи тибобет масналарига бўлажак шифокор-ларга ўқиб ўргатилади. Ушанда Богущ Ботир ақанинг «тирик қо-лишига ишонмаган. У таваққал қилган... Менингда Богущ кўз ёш-ларининг сир-синоатини, сабабларини изоҳлаб бериш қийин бўл-са керак. Эҳтимол, ҳаёт бўлган-да профессорнинг ўзи ҳам бунини тушунириб беролмасди... Энг му-ҳими операциядан сўнг соғ-омон даволанган Ботир Зокиров юлдуз-дай қачна яна саҳнага чиқди. Минглаб мухлислари қалайида қў-шиқ бўлиб оқди.

— Қиссада улуг санъаткор-нинг онаси Шохиста она Сақодор-нинг дарди ҳикояси берилган. Онанинг азироблари киши қалби-ни ларзага солиди. Лекин айри-лар Ботир Зокировнинг онаси «Қариялар уйи»да дейишади. Шу тўғрими?

— Нотўғри. Бу Зокировлар шон-шухратини кўролмайдиган-лар тарқатаётган миш-миш бўлса керак. Шохиста она ўғли Жамшид Зокировниқанда яшайди. Лекин турмуш ўртоғи, икки фарзандини тугроғида топшириш аёл ва она учун қанчалар даҳшат эканлигини изоҳлашга ҳолат йўқ... Шохиста ақанинг ақилдизларга «тўла ҳаёти ҳақида ётган мақолам «Мулоқот» ойнамосининг 5-сонида эълон қи-линмоқда...»

— Асарингизда Ботир ақа ёган бир қанча ҳикоялар «Шарқ юлдузи», «Ўғултон» ойнамалари-да эълон қилинганлиги айтилган. Уша ҳикояларни тўлаб, китоб ҳолда қўлиб олмайдими?

— Ўйлаб кўриш керак. Чунки ҳикоя ёши Ботир ақанинг асосий иши бўлмаган. Шунчаки, қизи-қи туфайли қилинган машлар... Менингда Ботир Зокировдан ул-кан мерос бўлиб қолган бекторқ тасвирий санъат асарларини ало-ҳида альбом ҳолда нашр этса бў-лади. Тасвирий санъатимиз ўзига хос истеъдод билан яратилган ақоиб асарлар билан бойиши табиий.

— Сиз матбуотдаги чиқишларингизда Ботир Зокиров ноини абадийлаштириш ҳақида эътибор-ли тақлифларни ўртага ташлаб-сиз, Улар амалга олинганми, ё йўқми?

— Абирларни амалга ошири-дан ҳўрсандман. Масалан, Ботир ақа ўқиган мантабага Эски Йўлва Бозорининг юқорисидан «Кўча» у кишининг номи берилади. Шунинг-дек, Ботир Зокиров хонрасна бағишлаб ўтказилган ёш эстрада хонадалари кўриш-тайлов ҳақи-даги тақлиф ҳам айтган эдим. У яқиндагина Тошкентда бўлиб ўтди. Барнбир Ботир Зокиров но-мидаги мукофотни таъсис этиш керак. Айна пайтда Ботир ақани-нинг ўзбек эстрада санъати риво-жига қўшган улкан ҳиссасини эъ-тиборга олиб, Алишер Навоий ёни Ҳамза номидан жумҳурият-Давлат мукофотларига тавсия этса бўлади.

— Сиз матбуотдаги чиқишларингизда Ботир Зокиров ноини абадийлаштириш ҳақида эътибор-ли тақлифларни ўртага ташлаб-сиз, Улар амалга олинганми, ё йўқми?

— Абирларни амалга ошири-дан ҳўрсандман. Масалан, Ботир ақа ўқиган мантабага Эски Йўлва Бозорининг юқорисидан «Кўча» у кишининг номи берилади. Шунинг-дек, Ботир Зокиров хонрасна бағишлаб ўтказилган ёш эстрада хонадалари кўриш-тайлов ҳақи-даги тақлиф ҳам айтган эдим. У яқиндагина Тошкентда бўлиб ўтди. Барнбир Ботир Зокиров но-мидаги мукофотни таъсис этиш керак. Айна пайтда Ботир ақани-нинг ўзбек эстрада санъати риво-жига қўшган улкан ҳиссасини эъ-тиборга олиб, Алишер Навоий ёни Ҳамза номидан жумҳурият-Давлат мукофотларига тавсия этса бўлади.

— Сиз матбуотдаги чиқишларингизда Ботир Зокиров ноини абадийлаштириш ҳақида эътибор-ли тақлифларни ўртага ташлаб-сиз, Улар амалга олинганми, ё йўқми?

— Абирларни амалга ошири-дан ҳўрсандман. Масалан, Ботир ақа ўқиган мантабага Эски Йўлва Бозорининг юқорисидан «Кўча» у кишининг номи берилади. Шунинг-дек, Ботир Зокиров хонрасна бағишлаб ўтказилган ёш эстрада хонадалари кўриш-тайлов ҳақи-даги тақлиф ҳам айтган эдим. У яқиндагина Тошкентда бўлиб ўтди. Барнбир Ботир Зокиров но-мидаги мукофотни таъсис этиш керак. Айна пайтда Ботир ақани-нинг ўзбек эстрада санъати риво-жига қўшган улкан ҳиссасини эъ-тиборга олиб, Алишер Навоий ёни Ҳамза номидан жумҳурият-Давлат мукофотларига тавсия этса бўлади.

— Сиз матбуотдаги чиқишларингизда Ботир Зокиров ноини абадийлаштириш ҳақида эътибор-ли тақлифларни ўртага ташлаб-сиз, Улар амалга олинганми, ё йўқми?

— Абирларни амалга ошири-дан ҳўрсандман. Масалан, Ботир ақа ўқиган мантабага Эски Йўлва Бозорининг юқорисидан «Кўча» у кишининг номи берилади. Шунинг-дек, Ботир Зокиров хонрасна бағишлаб ўтказилган ёш эстрада хонадалари кўриш-тайлов ҳақи-даги тақлиф ҳам айтган эдим. У яқиндагина Тошкентда бўлиб ўтди. Барнбир Ботир Зокиров но-мидаги мукофотни таъсис этиш керак. Айна пайтда Ботир ақани-нинг ўзбек эстрада санъати риво-жига қўшган улкан ҳиссасини эъ-тиборга олиб, Алишер Навоий ёни Ҳамза номидан жумҳурият-Давлат мукофотларига тавсия этса бўлади.

— Сиз матбуотдаги чиқишларингизда Ботир Зокиров ноини абадийлаштириш ҳақида эътибор-ли тақлифларни ўртага ташлаб-сиз, Улар амалга олинганми, ё йўқми?

— Абирларни амалга ошири-дан ҳўрсандман. Масалан, Ботир ақа ўқиган мантабага Эски Йўлва Бозорининг юқорисидан «Кўча» у кишининг номи берилади. Шунинг-дек, Ботир Зокиров хонрасна бағишлаб ўтказилган ёш эстрада хонадалари кўриш-тайлов ҳақи-даги тақлиф ҳам айтган эдим. У яқиндагина Тошкентда бўлиб ўтди. Барнбир Ботир Зокиров но-мидаги мукофотни таъсис этиш керак. Айна пайтда Ботир ақани-нинг ўзбек эстрада санъати риво-жига қўшган улкан ҳиссасини эъ-тиборга олиб, Алишер Навоий ёни Ҳамза номидан жумҳурият-Давлат мукофотларига тавсия этса бўлади.

— Сиз матбуотдаги чиқишларингизда Ботир Зокиров ноини абадийлаштириш ҳақида эътибор-ли тақлифларни ўртага ташлаб-сиз, Улар амалга олинганми, ё йўқми?

— Абирларни амалга ошири-дан ҳўрсандман. Масалан, Ботир ақа ўқиган мантабага Эски Йўлва Бозорининг юқорисидан «Кўча» у кишининг номи берилади. Шунинг-дек, Ботир Зокиров хонрасна бағишлаб ўтказилган ёш эстрада хонадалари кўриш-тайлов ҳақи-даги тақлиф ҳам айтган эдим. У яқиндагина Тошкентда бўлиб ўтди. Барнбир Ботир Зокиров но-мидаги мукофотни таъсис этиш керак. Айна пайтда Ботир ақани-нинг ўзбек эстрада санъати риво-жига қўшган улкан ҳиссасини эъ-тиборга олиб, Алишер Навоий ёни Ҳамза номидан жумҳурият-Давлат мукофотларига тавсия этса бўлади.

— Сиз матбуотдаги чиқишларингизда Ботир Зокиров ноини абадийлаштириш ҳақида эътибор-ли тақлифларни ўртага ташлаб-сиз, Улар амалга олинганми, ё йўқми?

— Абирларни амалга ошири-дан ҳўрсандман. Масалан, Ботир ақа ўқиган мантабага Эски Йўлва Бозорининг юқорисидан «Кўча» у кишининг номи берилади. Шунинг-дек, Ботир Зокиров хонрасна бағишлаб ўтказилган ёш эстрада хонадалари кўриш-тайлов ҳақи-даги тақлиф ҳам айтган эдим. У яқиндагина Тошкентда бўлиб ўтди. Барнбир Ботир Зокиров но-мидаги мукофотни таъсис этиш керак. Айна пайтда Ботир ақани-нинг ўзбек эстрада санъати риво-жига қўшган улкан ҳиссасини эъ-тиборга олиб, Алишер Навоий ёни Ҳамза номидан жумҳурият-Давлат мукофотларига тавсия этса бўлади.

— Сиз матбуотдаги чиқишларингизда Ботир Зокиров ноини абадийлаштириш ҳақида эътибор-ли тақлифларни ўртага ташлаб-сиз, Улар амалга олинганми, ё йўқми?

— Абирларни амалга ошири-дан ҳўрсандман. Масалан, Ботир ақа ўқиган мантабага Эски Йўлва Бозорининг юқорисидан «Кўча» у кишининг номи берилади. Шунинг-дек, Ботир Зокиров хонрасна бағишлаб ўтказилган ёш эстрада хонадалари кўриш-тайлов ҳақи-даги тақлиф ҳам айтган эдим. У яқиндагина Тошкентда бўлиб ўтди. Барнбир Ботир Зокиров но-мидаги мукофотни таъсис этиш керак. Айна пайтда Ботир ақани-нинг ўзбек эстрада санъати риво-жига қўшган улкан ҳиссасини эъ-тиборга олиб, Алишер Навоий ёни Ҳамза номидан жумҳурият-Давлат мукофотларига тавсия этса бўлади.

— Сиз матбуотдаги чиқишларингизда Ботир Зокиров ноини абадийлаштириш ҳақида эътибор-ли тақлифларни ўртага ташлаб-сиз, Улар амалга олинганми, ё йўқми?

— Абирларни амалга ошири-дан ҳўрсандман. Масалан, Ботир ақа ўқиган мантабага Эски Йўлва Бозорининг юқорисидан «Кўча» у кишининг номи берилади. Шунинг-дек, Ботир Зокиров хонрасна бағишлаб ўтказилган ёш эстрада хонадалари кўриш-тайлов ҳақи-даги тақлиф ҳам айтган эдим. У яқиндагина Тошкентда бўлиб ўтди. Барнбир Ботир Зокиров но-мидаги мукофотни таъсис этиш керак. Айна пайтда Ботир ақани-нинг ўзбек эстрада санъати риво-жига қўшган улкан ҳиссасини эъ-тиборга олиб, Алишер Навоий ёни Ҳамза номидан жумҳурият-Давлат мукофотларига тавсия этса бўлади.

— Сиз матбуотдаги чиқишларингизда Ботир Зокиров ноини абадийлаштириш ҳақида эътибор-ли тақлифларни ўртага ташлаб-сиз, Улар амалга олинганми, ё йўқми?

— Абирларни амалга ошири-дан ҳўрсандман. Масалан, Ботир ақа ўқиган мантабага Эски Йўлва Бозорининг юқорисидан «Кўча» у кишининг номи берилади. Шунинг-дек, Ботир Зокиров хонрасна бағишлаб ўтказилган ёш эстрада хонадалари кўриш-тайлов ҳақи-даги тақлиф ҳам айтган эдим. У яқиндагина Тошкентда бўлиб ўтди. Барнбир Ботир Зокиров но-мидаги мукофотни таъсис этиш керак. Айна пайтда Ботир ақани-нинг ўзбек эстрада санъати риво-жига қўшган улкан ҳиссасини эъ-тиборга олиб, Алишер Навоий ёни Ҳамза номидан жумҳурият-Давлат мукофотларига тавсия этса бўлади.

Шатранж ажайиботлари

КАТАКДАГИ СИРЛИ ОЛАМ

Низомий, Навоий, Сервантес, Менделеев ва бошқа илму фузалар, шоир, азу-чилар шатранжини турдан-турти ҳаётнинг ўзинга қисс эти-шади.

Бинобарин, шатранж ҳам инсон келиб, ҳис-туйғулари ва ақл-таваққури билан омухта-дир. Унинг тарх илдизлари кўҳна тарих қатмларига син-қуб кетади. Бугунги кунимиз-да у ўзининг эвлорини ва са-лобатли, кўҳна тарихий келба-ти ила янада файзли, улугвор қуринади.

Шарқдаги эзма тарихий манбелар ушбу ҳақиқатни янада нури ва тиниқ кўрсата-ди. Озарбайжоннинг буюқ шоири Афзалнадин Ҳоконий-нинг «Ироқ туҳфаси» асари XI—XII асрларда Шарқда шат-ранж кенг айланганини кўрсат-увчи эзма манбалардан би-ридир.

Улу шоир ушбу асарда рутубатли замоннинг бева-фоллигидан нолиб шатранжини «Ғам татқисига қислвайди» ва дейди: «Мен оддий бир киши бўлсам ҳам, ҳаёт жанги-

да юз хазина соҳибини мота қилолққа қурбим етади. Ақл соҳида, — дейди Ҳоконий, — бир руҳим саккиза пивади-ри ёр билан аксон этмади. Шатранж жанги тасодифлар-га эмас, балки инсон ақл-заковатига асосланган.

Буюқ Низомийнинг «Хис-рав ва Ширин» достонидида ҳик-о қилинишича, шох отаси-нин ўлимадан сўнг тахтага кўтарилган Хисрав айл-ишрат-га берилиб кетади. Мамлакат-даги бу вазиятдан хабар топ-ган Баҳром Хисрав устига қўшин тортади. Хисрав Озар-байжонга қочиб кетади ва ар-дам сўраб Ширинга кўй аёвора-да, у рад этиб дейди:

Юз қўямоқ истас оё юзга агар,
Шох асло бўлолмас руҳга барбар.

Бу ерда икки Маъно бор: Хисрав ўз юзини Шириннинг юзига қўямоқчи истеркан, унинг шохлиги Шириннинг жамолидан устундир, иккин-чиси шук, шатранж ўйини-да руҳ-руҳга бирлашса, шох мот бўлувдир.

Маълумки, «руҳ» сўзининг

икки маъноси бор: у юз-бюк ва шахмат донесини билдира-ди.

Низомий ая шундан ажиб сўз ўйини асган.
Мавлоно Абдураҳмон Жомийдан:

Чекма бу вайрона ира ганж учун қайғу-алам,
Нақднинг ўлди уяр ганжи,
ерга кўялди оини ҳам.

Бу жаҳоннинг боқма кинишу қоринганим, оқибат.

Мот бўлур бир киши ила шатранж-уаринг шохи ҳам.

Дарҳақиқат, шатранж тақ-тасининг ҳар бир катанга сир-ли бир олам яширинган, у кишини мушоҳада таразусида тортилган фикрлар, юшқини ҳислар гирдобига, кураш май-донига етаклайди. Инсон қал-би дом янглик учун инти-лади. Ана шу истак, интилиш кураш тўқиларини оғушида кечади. Шатранжда домно янги-янги қарашлар, талқин-лар, фикр-ғоялар кураши ҳукмрон. Кўҳна ва ҳамшиа навқирон шатранж шу бо-нда ҳам инсон ҳаётига ёйл-дош бўлган. Унинг жозиб ба кучи ҳам шунда.

Маммажон МУХИДИНОВ.

Самарали муолажалар

Душанба
29 АПРЕЛЬ

8.00 «Соғлом бўлай десангиз», концерт (ТЭКНОХРОНИКА).
8.45 «Волга тўқинлари мавж урганди», Хужжатли фильм.
9.15 «Хокимият Шўроларда», 9.45 «Лайлак» ушди, қоз ушди, Бадий фильм (А. Довженко номли киностудия).
18.00 Янгилликлар.
18.05 «Канитшоха», «Тилшог'ч хўтки», «Дангаса кўйлақ», Мультфильмлар.

18.30 «Морфимиз муаммолари», Ўзбекистон педагогика жамиятининг IV съездида.
19.00 Халқро ҳаёт, «Ўзбекистон ва жаҳон», Кўрсатуда Ўзбекистон Ташқи ишлар вазир Сарвар Азимо иштирок этди.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Тижорат хабарлари.
20.30 Москва, «Время».
21.15 Ўзбекистон Давлат телерадиоси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
22.00 «Ахборот», 22.00 «Дехқонларнинг долзарб вазифалари»,
22.30 «Адолат», Хукуқий-публицистик видеоанал.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

УзТВ I
6.00 «Соғлом бўлай десангиз», концерт (ТЭКНОХРОНИКА).
8.45 «Волга тўқинлари мавж урганди», Хужжатли фильм.
9.15 «Хокимият Шўроларда», 9.45 «Лайлак» ушди, қоз ушди, Бадий фильм (А. Довженко номли киностудия).
18.00 Янгилликлар.
18.05 «Канитшоха», «Тилшог'ч хўтки», «Дангаса кўйлақ», Мультфильмлар.

УзТВ II
19.00 «Ассалому алайкум» (такрор).
20.00 «Спринт»,
20.15 «Байрамлик», Телефильм.
20.30 Москва, «Время»,
21.15 «Дорихоналар хизматингизда»,
22.00 «Тошкент» студияси кўрсатди, «МИРАЖ», Мусиқа, Тижорат.
6.00 «Тонг»,
8.30 «Мулоқот», Иқтисодий шарҳ,
9.45 Футбол шарҳи,
8.15 РСФСР ИВБ халқ ижодиёти фестивали совиндорларнинг концерти,
10.20 «Чехарда», Телевизион ба-

диий фильм (А. Довженко номли киностудия, 1987 й.).
11.30 ТСН.
14.00 ТСН.
14.15 «Ушанда сен қайтиб келсанг...», Телевизион бадий фильм («Арманфильм», 1977 й.).
15.15 «Болалар мусиқий клуби»,
15.50 «Кизиқувчилар олами»,
16.05 Болалар соати (француз тили дарси билан),
17.05 Лирик альбом (К. Скворцов),
17.30 Бозор қонунлариға кинофильм, Курлишда бозор муносабатлари муаммолари ҳақида,
18.00 ТСН.
18.15 «Мулоқот», Иқтисодий шарҳ,
18.30 «Виртуоз» Москва камер оркестри томошбинларининг

талаблариға кинофильм.
18.50 Футбол шарҳи,
19.25 Томошбинларнинг талаблариға кинофильм, «Театр», Телевизион бадий фильм, 1-серия (Рига киностудияси, 1978 й.).
20.30 «Время»,
21.15 «Театр», Телевизион бадий фильм, 2-серия,
22.30 «Меридиан», Халқро янгилликлар.
7.00 «Ишбилармон кишининг тонги»,
8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари,
Уқув кўрсатувлари
8.15 «Учинчи лагер», Илмий-оммабоп фильм,
8.35, 9.35 Тарих, 9-синф, XIX асрнинг 70—80-йилларида иш-

чилар ҳаракати ҳамда Россияда марксизмнинг тарқала бошлаши,
9.05 Италия тили,
10.05 «Здоровье»,
10.35, 11.35 Адабиёт, 11-синф, А. Т. Твардовский, Ҳаёти ва ижоди саҳифалари,
11.05 «Санъат календария»,
12.05 «Планета», Халқро программа,
15.35 «Советская женщина» ойномасининг соврин учун бадий гимнастика бўйича халқро муносабатлар, «Дружба» университет спорт залидан кўрсатилади,
16.20 «Ватанин кўмса», Телевизион хужжатли фильм премьераси, «Европа тўпроғи» туркумидан кўрсатилади,
21.15 «Вьетнам гуллари»,
22.00 «Усек водийсининг жиллоларини», Телевизион хужжатли фильм,
22.25 Футбол бўйича СССР чемпионати, «Спартак» (Москва)—МАСК, В. И. Ленин номи Марказий стадиондан кўрсатилади.

Сешанба
30 АПРЕЛЬ

8.00 «Соғлом бўлай десангиз», 8.15 «Жонли кемалик», Бадий фильм (М. Горький номли киностудия).
9.20 «Мустақиллик ва бозор иқтисодиёти»,
9.50 «Исмоил Жалилов куйлайди», Фильм-концерт («Ўзбек-телефильм»),
10.10 «Ингор тажриба мактаби»,
18.00 Янгилликлар.

18.05 «Бекор», Мультфильм.
18.15 «Талабалик йилларим»,
19.00 «Фармон ва ижро»,
19.30 «Ахборот» (рус тилида),
19.45 Ўзбекистон Давлат телерадиоси «Танавор» рақс ансамблининг концерти,
20.30 Москва, «Время»,
21.15 «Севги ва баҳор тароналари», Мусиқий кўрсатув,
22.00 «Ахборот»,
22.20 «Спортлот»,
22.25 «Учар йигит», Бадий фильм («Ўзбекфильм»),
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.
УзТВ II
19.00 «Шаҳар усталари», Теле-

фильм,
19.30 «Тошкент» студияси кўрсатди, «Монреаль Жаз-балети»,
20.00 «Лхаз», Хабарлар,
20.10 «Изаат Қилич», Телефильм,
20.30 Москва, «Время»,
21.15 «Тошкент» студияси кўрсатди, «Сизин тақлиф этганда»,
22.05 «Театр учрашувлари» (рус тилида).
6.00 «Тонг»,
8.30 Дозларб репортаж,
8.45 Болалар соати (инглиз тили дарси билан),
9.45 «Мен сизни севардим...», Бадий фильм (М. Горький номли киностудия).
11.35 ТСН.
14.30 ТСН,
14.45 «Мартаба», Бадий хужжатли кўрсатув,
15.45 «Учувчи юмронқоқзи», Мультфильм,
15.55 Телевизион хужжатли фильм,
16.15 А. Вивальди, «Йил фасллари», Телевизион мусиқий фильм (Франция телевидениеси),
16.55 Хоккей, Жаҳон чемпионати, Финал группасидаги командалар матчи, Финляндиядан олиб кўрсатилади, Танаффус пайти-

да (17.40) — ТСН.
19.30 СССР Давлат телерадиоси рус кўшиқлари академик хорининг концерти,
20.30 «Время»,
21.15 «ВИД» таништиради: «Муъжизалар майдони»,
22.15 «Меридиан», Халқро янгилликлар,
22.30 Хоккей, Жаҳон чемпионати, Финал группасидаги командалар матчи, Финляндиядан кўрсатилади.
8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари,
Уқув кўрсатувлари

8.15 «Дала ховли», Телевизион хужжатли фильм,
8.35 Жўрофия, 8-синф, Табиат кўришлари,
9.05 Француз тили, 1-йил шуғулланаётганлар учун,
10.05 Француз тили, 2-йил шуғулланаётганлар учун,
10.35, 11.35 Тарих, 7-синф, Уйғонш даври санъати,
11.05 «Онам, дадам ва мен»,
12.05 Ритмик гимнастика,
12.35 Америкача футбол, Жаҳон лигаси биринчилиги,
15.40 «Штраус оламида» (Германия телевидениеси),

8.15 «Дала ховли», Телевизион хужжатли фильм,
8.35 Жўрофия, 8-синф, Табиат кўришлари,
9.05 Француз тили, 1-йил шуғулланаётганлар учун,
10.05 Француз тили, 2-йил шуғулланаётганлар учун,
10.35, 11.35 Тарих, 7-синф, Уйғонш даври санъати,
11.05 «Онам, дадам ва мен»,
12.05 Ритмик гимнастика,
12.35 Америкача футбол, Жаҳон лигаси биринчилиги,
15.40 «Штраус оламида» (Германия телевидениеси),

16.15 «Тоғлардаги эски ферма», Телевизион хужжатли фильм премьераси, «Европа тўпроғи» туркумидан («Эйч ти ви», Уэльс),
17.10 «Тонг юлдузи»,
18.10 «Деразадан боқсанг», 2-кўрсатув,
19.05 «Инспектор Лосев», Уч серияли телевизион бадий фильм, 1-серия (А. Довженко номли киностудия, 1982 й.),
20.15 Хайрли тун, кичкинтойлар!
20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан),
21.15 «Инспектор Лосев», Телевизион бадий фильм, 2 ва 3-сериялар («Ўзбайжон-фильм», 1981 й.),
15.45 «Муқаддас жойлар», Телеочерк,
16.10 «Мен севган театр»,
17.10 Давлат Марказий концерт залида шоир Н. Денисов ижодий кечаси,
19.15 Россиянинг парламент хабарномаси,
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.45 Рус халқ кўшиқлари «Россия тароналари» телерадио танловининг совриндори Э. Моллодова ижро этди,
20.00 «Делегатсиядаги музей»,
20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан),
21.15 «Авбалрин эъзоланг», Телевизион бадий фильм, 1 ва 2-сериялар (Одесса киностудияси, 1981 й.),

Чоршанба
1 МАЙ

МЕХНАТКАШЛАРНИНГ ХАЛҚРО БИРДАМЛИК КУНИ
УзТВ I
8.00 «Ишба, ишба Май келди», Болалар учун кўрсатув,
8.40 «Дўстлик» студияси кўрсатди, «Ягона оилада»,
9.50 Тошкент, В. И. Ленин номидаги майдон, Меҳнаткашларнинг халқро бирдамлик кунининг 1 Майға бағишланган халқ сайли, Кўрсатув тугаган — «Дўстлик чаманзоридан», Концерт.

11.55 Москва, Қизил майдон, Меҳнаткашларнинг халқро бирдамлик кунининг 1 Майға бағишланган митинг,
13.00 «Москва кўз ёшларға ишонмайди», Бадий фильм, 1-серия («Мосфильм»),
14.10 «Доктор Айболит» туркумидан мультфильмлар,
14.40 «Москва кўз ёшларға ишонмайди», Бадий фильм, 2-серия,
16.00 «Зарипов йигитлари», Цирк томошалари,
18.00 Болалар учун, «Май қувончлари»,
18.30 Меҳнаткашларнинг халқро бирдамлик кунининг 1 Майға бағишланган халқ сайлидан репортаж.

19.30 «Ахборот» (рус тилида),
19.50 «Мультипарома»,
20.30 Москва, «Время»,
21.15 «Май табассуми», Мусиқий кўрсатув,
22.00 «Ахборот»,
22.30 «Май табассуми», Мусиқий кўрсатувнинг давоми,
00.05 Эртанги кўрсатувлар тартиби.
УзТВ II
19.00 «Концертдан олдин», «Йиги учрашувлари», Фильм-концертлар,
19.45 «Тошкент» студияси кўрсатди, «Оқчишлар», Эстрада программаси,
20.30 Москва, «Время»,
21.15 «Чет эл киноси юлдузлари», Одрн Хенбери,
21.55 «Узоқ ва яқин йиллар», Бадий фильм («Ўзбекфильм»),

7.30 ТСН,
7.55 Телевизион хужжатли фильмлар,
8.25 «Фалькон», Телевизион бадий фильм премьераси («Грузия-телефильм» — «Палмар» Fenster продакшн, АҚШ, 1990 й.),
9.25 «Бува» замондан бери», Хужжатли фильм,
9.40 «Хизмат Муромов: кўшиқдан кўшиққа»,
10.15 «Бир оламининг турфа овозлари», Кўна эртақчилик санъатиға бағишланган туркум кўрсатувларининг очилиши,
10.50 «Золушка хузурида зифатда», Болалар учун кўрсатув,
11.55 Москва, Қизил майдон, Меҳнаткашларнинг халқро бирдамлик кунининг 1 Майға бағишланган митинг,
13.00 П. И. Чайковский, «Оққуш кўли», М. Мусоргский номли Ленинград Давлат академик опера ва балет театрининг спектакли,
15.00 «Олма кўчати», Мультфильм,
15.10 «Парнас сари бир боқсик», Биринчи ва иккинчи фестиваллар юлдузларининг концерти,
16.25 «ВБ-91», Урав Политзника олий илмгоҳи ҳамда Москва муҳандислик-қурилиш олий илмгоҳи командаларининг учрашуви,
18.20 «Уолт Дисней» таништиради...
19.10 «Князь, Удача Андреевич», Бадий фильм (М. Горький номли киностудия, 1989 й.),
20.30 «Время»,
21.15 «Голубой огонёк», Байрам мусиқий кўрсатувини,
23.10 «Ракслар, рақслар, рақс-

лар...», Профессионал ижрочилар ўртасида Европа кубоги, Берлиндан кўрсатилади.
7.30 Эрталабки бадантарбия машқлари,
7.50 Концерт,
8.15 «Идронатлар», Хужжатли фильм премьераси («ЦСДФ»),
8.35 СССР Давлат академик симфоник оркестрининг концерти,
9.35 Болалар учун фильм, «Катта саргузашт», 1-серия («Беларусьфильм», 1985 й.),
10.50 «Степа амаки — миллиционер», Мультфильм,
11.10 В. Шукшин, «Қарияларнинг иши», Телеспектакль,
12.10 Қадрон оҳанглари,
12.25 «Гимназиячилар», Телевизион хужжатли фильм премьераси (Киев),
13.15 «Кўрима, мен сен билан»,

Телевизион бадий фильм, 1 ва 2-сериялар («Ўзбайжон-фильм», 1981 й.),
15.45 «Муқаддас жойлар», Телеочерк,
16.10 «Мен севган театр»,
17.10 Давлат Марказий концерт залида шоир Н. Денисов ижодий кечаси,
19.15 Россиянинг парламент хабарномаси,
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.45 Рус халқ кўшиқлари «Россия тароналари» телерадио танловининг совриндори Э. Моллодова ижро этди,
20.00 «Делегатсиядаги музей»,
20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан),
21.15 «Авбалрин эъзоланг», Телевизион бадий фильм, 1 ва 2-сериялар (Одесса киностудияси, 1981 й.),

Телевизион бадий фильм, 1 ва 2-сериялар («Ўзбайжон-фильм», 1981 й.),
15.45 «Муқаддас жойлар», Телеочерк,
16.10 «Мен севган театр»,
17.10 Давлат Марказий концерт залида шоир Н. Денисов ижодий кечаси,
19.15 Россиянинг парламент хабарномаси,
19.40 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.45 Рус халқ кўшиқлари «Россия тароналари» телерадио танловининг совриндори Э. Моллодова ижро этди,
20.00 «Делегатсиядаги музей»,
20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан),
21.15 «Авбалрин эъзоланг», Телевизион бадий фильм, 1 ва 2-сериялар (Одесса киностудияси, 1981 й.),

Пайшанба
2 МАЙ

УзТВ I
8.00 «Соғлом бўлай десангиз», 8.15 Наманган вилояти Маданият сароёи ховшдаги Юсуфжон Қизик Шекержонов номидаги халқро театрининг томошалари,
9.00 Ойна жаҳонда биринчи марта, «Фудзиямага чиққи қийин», Бадий фильм («Киргизфильм»),
11.05 «Икбол», Тошкент вилояти Чиноз ноҳисси қизлари баҳси,
12.45 «Морочлик истикболлари»,
13.25 Сайд Аҳмад, «Келинлар

кўзгалони», Абдор Ҳидоятлов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли,
18.00 «Миссис Уксус ва мистер Уксус», Мультфильм,
18.10 «Ешлик» студияси кўрсатди, «Совиндорлар»,
18.45 «Кино ва цирк», Кинокўрсатув,
19.30 «Ахборот» (рус тилида),
19.45 «Хизмат-беминнат», Телевизион миниатюралар театрининг байрам сайли,
20.30 Москва, «Время»,
21.15 «Хизмат-беминнат», Телевизион миниатюралар театри байрам сайлининг давоми,
22.00 «Ахборот»,
22.20 Ботир Зокиров номидаги

Жумҳурият ёш эстрада ижрочилари I танлови гойлиблари ва меҳмонларининг концерти,
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.
УзТВ II
19.00 «Тошкент» студияси кўрсатди, «Бу оқшомда» (рус тилида),
20.30 Москва, «Время»,
21.15 «Бу оқшомда» кўрсатувининг давоми,
7.30 ТСН,
7.50 Воронеж Давлат рус халқ хорининг концерти,
8.25 «Дехқончилик мақоми», Телевизион хужжатли фильм,
9.30 Мусаввир Ф. Константинов,

10.30 «Сеними, шомшай тур!» Мультфильмлар, 1, 2, 3-сонлар,
11.00 СССР Маданият вазирлиги Давлат симфоник оркестрининг концерти,
11.30 Режиссёр А. Шахмалова фильмлари, «Софья Ковалевская», 1-серия («Ленфильм», 1985 й.),
12.50 «50х50», ...16 ёшгача ва ундан катталар учун кўрсатувига мусиқий илова,
14.30 ТСН,
14.45 Мультфильмлар: «Пингвинлар», «Сехри кўнгирақлар»,
15.10 «Қуттичанги оч», Телевизион хужжатли фильм премьераси (Свердловски киностудияси),
15.35 «Даврани кенгроқ олинг»,
18.05 «Зверобой», Телевизион бадий фильм премьераси, 1 ва

2-сериялар («Союзтелефильм», 1990 й.),
20.30 «Время»,
21.15 «Бахтли тасодиф», Ойлавий фильм,
22.20 «Яшил оғу», Катталар учун мультфильм,
22.35 Хоккей, Жаҳон чемпионати, Финал группасидаги командалар матчи, Финляндиядан кўрсатилади,
00.35 «Цветной, 13 даги рандеву»,
7.30 Эрталабки бадантарбия машқлари,
7.45 «Биз билан бирга, худди биздек, биздан ҳам яхшироқ бажар»,
8.30 Болалар учун фильм, «Катта саргузашт», 2-серия,
9.50 М. Дарфаш, «Уйғон ва куйла», Москва Сатира театрининг фильм-спектакли,
11.30 «Хазиналар ороли», Мультфильм,
13.20 «Тундранинг ҳарорати буғилган билан», Телевизион хужжатли фильм премьераси, «Европа тўпроғи» туркумидан («Юлсердио», Финляндия),
14.10 «Сосновкада премьерар», Телевизион бадий фильм (А. Довженко номли киностудия, 1986 й.),
15.25 «Эртага кун яхши бўлади», Телевизион хужжатли фильм премьераси (Красноярск),
16.00 Спорт ҳамма учун,
16.15 «Илҳом», Телевизион хужжатли фильм,
16.25 Мультфильмлар,

16.55 Хоккей, Жаҳон чемпионати, Финал группасидаги командалар матчи, Финляндиядан олиб кўрсатилади,
19.30 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.45 «Шахсий компьютерлар олами»,
20.00 Дунё халқларининг ижоди,
20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан),
21.15 Футбол, СССР чемпионати, «Шахтёр» — «Спартак», 2-тайм, Донецкдан кўрсатилади,
22.05 М. А. Булгаков туғилган кунининг 100 йиллиғига, «Турбинларнинг кунлари», Уч серияли телевизион бадий фильм («Мосфильм», 1976 й.), 1-серия,
23.20 «Вертикаль», туркумидан телевизион хужжатли фильм,

16.55 Хоккей, Жаҳон чемпионати, Финал группасидаги командалар матчи, Финляндиядан олиб кўрсатилади,
19.30 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.45 «Шахсий компьютерлар олами»,
20.00 Дунё халқларининг ижоди,
20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан),
21.15 Футбол, СССР чемпионати, «Шахтёр» — «Спартак», 2-тайм, Донецкдан кўрсатилади,
22.05 М. А. Булгаков туғилган кунининг 100 йиллиғига, «Турбинларнинг кунлари», Уч серияли телевизион бадий фильм («Мосфильм», 1976 й.), 1-серия,
23.20 «Вертикаль», туркумидан телевизион хужжатли фильм,

Жума
3 МАЙ

УзТВ I
8.00 «Соғлом бўлай десангиз», 8.15 «Номалум Бухоро», Хужжатли фильм,
8.45 «Хамро», Бадий фильм, 1-серия (Ҳиндистон),
10.05 «Ешлик» студияси кўрсатди, «Ншон»,
10.45 «Хамро», Бадий фильм, 2-серия,
18.00 «Араван», Мультфильм,
18.10 «Истикбол»,

19.00 Мухтор Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваторияси талабалари ижросида чанг тароналари,
19.30 «Ахборот» (рус тилида),
19.45 Тижорат хабарлари,
19.55 «Касаба уюшмаси ҳаётидан»,
20.30 Москва, «Время»,
21.15 «Навоий гулшани», Алишер Навоий асарлари матбуот саҳифаларида,
22.00 «Ахборот»,
22.20 Ойна жаҳонда биринчи марта, «Танҳо сузиш», Бадий фильм («Мосфильм»),
23.50 Эртанги кўрсатувлар тартиби.
УзТВ II
13.05 «Уқувчиларда эстетик дидин тарбиялаш»,
18.00 Янгилликлар,
18.05 «Маҳмадона», Мультфильм,
18.15 Усарлар учун, «Тангдошлар»,
19.00 Ўзбек тилини ўрганимиз,
19.30 «Ахборот» (рус тилида),
19.50 «Надиронлар кўчаси», Хужжатли фильм,
20.15 Оқшор эртақлари,
20.30 Москва, «Время»,
21.15 Рақслар гулдаси,
22.00 «Хастаном»,
23.00 Телевизион театр почтаси, «Мозийдан бир саҳифа» видеофильми ҳақида.

19.00 «Цирк! Цирк! Цирк!»,
19.40 «Оқ бузоққа ҳақида афсона», Телефильм,
20.00 «Пул», Хабарлар,
20.10 «Ўзбекистоннинг биринчи вертолётчилари», Телефильм,
20.30 Москва, «Время»,
21.15 Ўзбек классик балети ҳақида,
21.55 «Удабурон Берендеев», Бадий фильм (Одесса киностудияси),
7.30 ТСН,
7.50 Нижний Новгород бўлиб ўтган халқ чогулган ижрочилари Бутунроссия IV танловининг концерти,
8.20 МТнинг олтин хазинасида,

А. Н. Островский, «Бўрилар ва куйлар», ССР Иттифоқи Давлат академик Малый театрининг фильм-спектакли,
11.15 «Тонг юлдузи»,
12.15 «Софья Ковалевская», Уч серияли телевизион бадий фильм, 2 ва 3-сериялар,
14.30 ТСН,
14.45 «Веди»,
15.15 «Янги авлод танлайди»,
16.30 «Америка» киноси саҳифаларида, Киноконцерт, 3-сон,
17.10 Шайрит лажалари,
17.20 «Халқро панорама»,
18.05 МТ экранда биринчи марта, «Бизнинг бронепоезд», Бадий фильм («Беларусьфильм», 1988 й.),
20.30 «Время»,

21.15 ССР Иттифоқи Давлат академик халқ рақс ансамблининг концерти,
22.10 «ВИД» таништиради,
7.30 Эрталабки бадантарбия машқлари,
7.45 Ксения Георгиади куйлайди,
8.10 Иттифоқдош жумҳуриятлар кинопублицистикаси, «Елчега қайтиш», Телевизион хужжатли фильм (Саратов),
8.35 «Шуринга хоним», Телеочерк,
9.15 Миллий баскетбол уюшмаси профессионаллари ўртасида баскетбол бўйича АҚШ чемпионати,
10.15 «Здоровье» (сурдо таржимаси билан),

10.45 «Қовун», Телевизион бадий фильм («Озонфильм», 1982 й.),
11.45 Литва камер оркестрининг концерти,
12.35 «Россия тароналари» телерадио танлови дипломанти — «Туймада» вокал ансамбли ижро этди (Якутск шаҳри),
12.45
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИСИНING ДУСТЛИК ВИДЕОКАНАЛИ
16.15 «Оила» телераграммаси,
17.10 Америкача футбол, Жаҳон лигаси биринчилиги,
кўрсатилади,
23.30 «Брэйл ринг», 6-сон.
7.15 Зарядкаға сафланинг!
7.30
ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДИЕНИСИНING ДУСТЛИК ВИДЕОКАНАЛИ
11.00 «Планета», Халқро программа,
12.00 «Халқдўстлик» видеоанали,
15.30 «Биз ишайтган олам», Ра-

18.10 Мультфильм,
18.20 «Европанинг маданият мерказлари», Илмий-оммабоп фильм премьераси (Италия),
5-фильм — «Мюнхен»,
19.25 Коллаж,
19.30 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.45 «1990 йилнинг зиг мажоратли спортчилари билан учрашу»,
20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан),
21.15 «Турбинларнинг кунлари», Уч серияли телевизион бадий фильм, 2 ва 3-сериялар,
23.30 Футбол, СССР чемпионати, МАСК—«Арабат», В. И. Ленин номли Марказий стадиондан кўрсатилади,
жиссёр М. Серков фильмлари, «Халқ душмани деб эълон қилинган», Катагон қилинган ва 1938 йилда вафот этган Гражданилар уруши қатнашчиси, командир И. С. Кутяков ҳақида (Самара кинохонаси студияси),
16.30 «Данило ва Ненила», Мультфильм,
16.50 «Эх, Днепр, Днепр...», «Она замани ташвишда» туркумидан телевизион хужжатли фильм премьераси (Днепропетровск),
17.45 «Киносерпантин», 1-дубль,
19.30 Хайрли тун, кичкинтойлар!
19.45 «Киносерпантин», 2-дубль,
20.30 «Время» (сурдо таржимаси билан),
21.15 «Киносерпантин», 3-дубль,

Шанба
4 МАЙ

УзТВ I
8.00 «Ассалому алайкум»,
9.00 «Прерия», Бадий фильм, (Франция—Руминия),
10.35 «Давлат томондан муҳофаза қилинади», Телефильм, Жаззах вилоятида бўлиб ўтган илмий-амалий анжуман ҳақида,
11.35 «Нисон ва атроф муҳит»,
12.15 «Кўшиқ бизга ҳаммича ҳамроҳ»,

17.55 «Виринчи жангда», Бадий фильм,
18.20 «Сехри қайла», Матбуот кунига бағишланган кўрсатув,
20.00 «Ахборот»,
20.30 Москва, «Время»,
21.15 «Гуллино», Концерт,
22.15 Хотам Нуров, «Ори андаги», Телеовелла,
23.05 «Телеомошбин ҳамроҳи»,
6.00 «Тонг»,
8.30 Ишчан чопар,
8.50 «Спортлот» тиражи,
9.05 «Зверобой», Телевизион бадий фильм, 1 ва 2-сериялар,
11.30 ТСН,
14.30 ТСН,
14.45 «Учрашувлар даяри», Телевизион бадий фильм (Свердловски киностудияси, 1986 й.),
15.50 «Кизиқувчилар олами»,
16.05 «Онам, дадам ва мен»,
16.35 «Останомга эртақ кўнубди», Мультфильм,
16.45 «Икин қаб, ники қанот, ники биродар», Екутинстон санъат

20.20 «Енгилмас», Мультфильм,
20.30 Москва, «Время»,
21.15 «Халқ», Еров ва Аслдиндиг Сатторов куйлайди», Мусиқий кўрсатув,
22.05 «Насосорнинг олтин боши», Бадий фильм,
7.30 ТСН,
7.50 Ритмик гимнастика,
8.30 «Кубик», Мультфильм,
9.30 «Эрта сақарлаб»,
10.30 «Ватан хаматидан»,
10.30 Тонги дам олиш программаси,
11.00 «Саватчилар клуби»,
12.30 «Кешлоқ янгилликлари»,
13.30 «Мусиқий киноса»,
14.00 «Муҳофаза ёрлиғи»,
14.30 ТСН,
усталари ҳамда Н. Осипов номли Давлат академик рус халқ оркестрининг концерти,
17.45 Ишчан чопар,
18.15 «Чернобил» турпроғининг ташвишлари, Телеочерк,
18.45 «Эфирда мусиқа»,
19.20 «Авокат», Уч серияли телевизион бадий фильм премьераси, 1-серия («Ленфильм», 1990 й.),
20.30 «Время»,
21.15 «Хронограф»,
21.30 Евровидение кўшиқлар танлови, Италиядан кўрсатилади,
00.30 «Меридиан», Халқро янгилликлар,
8.00 Эрталабки бадантарбия машқлари,
Уқув кўрсатувлари
8.15 «Т